

Rapport Arbetspaket 1

Sammanfattning

Syftet med AP1 var att upprätta branschstandarder för digitalisering genom datadriven innovation, att identifiera bra svenska exempel, dela ut utmärkelser och skapa uppmärksamhet. Projektet bestämde att det konkreta värdet skulle kunna vara en ökad kontroll över och utveckling av lärandeprocessen. Fokus på det som skapas borde ligga på möjligheter att individualisera och tillhandahålla verktyg, för bland andra läraren i klassrummet. Det konkretiserade syftet skulle bli att sätta en branschgemensam metod för att mäta progression i förhållande till resultat för att proaktivt kunna förhindra avbrott. Trots intresse bland utbildningsanordnare för modellen och projektet har det i princip inte funnit någon av de utbildningsföretag som velat ställa upp i projektet som i slutändan har kunna tänka sig att dela data eller enas om metod för insamlandet. Syftet med att upprätta branschstandarder för digitalisering genom datadriven innovation kan inte sägas vara uppnått, däremot har en modell för att bygga en sådan standardisering presenterats. Att identifiera bra svenska exempel och dela ut utmärkelser har därmed inte heller gått att göra, inte heller att skapa uppmärksamhet kring arbetspaketet, på annat sätt än det uppseendeväckande i svårigheterna att driva datadriven innovation.

Utgångspunkter

Inom ramen för projektet Svenska utbildningsdata hade Almega Utbildningsföretagen ansvar för projektledning av arbetspaket 1 (AP1).

Syftet med AP1 var att upprätta branschstandarder för digitalisering genom datadriven innovation, att identifiera bra svenska exempel, dela ut utmärkelser och skapa uppmärksamhet.

Arbetet med AP1 leddes av Johan Winsborn från Almega Utbildningsföretagen. För att angripa frågeställningarna startades en initial arbetsgrupp bestående av medlemmar i projektet, representanter för medlemsföretag från Almega Utbildningsföretagen samt representant från Skolverket.

Inledningsvis fanns en del övergripande frågeställningar som den initiala arbetsgruppen för projektet ställde:

- Vilken nytta vill vi påvisa och hur kan vi definiera nytta?
- Vad är det egentligen vill vi ha svar på?
- Vilka värden är det vi vill samla in, och vilka värden vill vi skapa?

Efter diskussion fastställdes att projektets konkreta värde skulle kunna vara en ökad kontroll över lärandeprocessen och en möjlig utveckling av denna process. Fokus på som skapas borde ligga på möjligheter att individualisera och tillhandahålla verktyg, för bland andra läraren i klassrummet.

Efter vidare diskussion fastställdes också utgångspunkten för AP1 att arbeta med befintliga data, sådana som redan idag finns tillgänglig hos utbildningsanordnarna. Det skulle inte bara säkerställa möjligheten att få in data, utan också se till att de i sig redan var standardiserade och jämförbara. Därför utgick AP1 från de av SCB efterfrågade variablerna när det gäller vuxenutbildning (se bilaga 1). Dessa variabler kan grovt delas in i följande kategorier:

- Personuppgifter
- Uppgifter om individens utbildning
- Uppgifter om anordnare

För att kunna sätta dessa variabler i relation till det övergripande önskemålet att projektet ska stötta individens lärandeprocess, delades variablerna in i tre kategorier: före, under och efter (utbildning). Det framgick då att i princip den enda variabel som är av intresse för projektet är variabeln "avbrott i kurs" (och av naturliga skäl variabler som är beroende av denna, såsom "datum då kursen startade", "prövning och validering", "datum för avbrott", "datum då kursen avslutades" samt "betyg").

Projektet diskuterade vidare möjligheterna att utifrån avbrottsvariabeln sätta denna i relation till individens progression och resultat och den problembild som innebär att de individer som uppvisar progression men inte mätbara resultat (dvs under nivån G) blir osynliga i lärandeprocessen. Genom att sätta en standard för hur utbildningsanordnare mäter progression kopplat till resultat hade projektet som önskemål att därigenom synliggöra individer i denna grupp samt undersöka om dessa individer uppvisar särskilt hög avbrottsfrekvens, vilket var en hypotes för projektet.

Det konkretiserade syftet med AP1 skulle då bli att sätta en branschgemensam metod för att mäta progression i förhållande till resultat för att proaktivt kunna förhindra avbrott. Ett möjligt och konkret resultat av projektet skulle då kunna vara att lärare kunde få upp en dashboard som visar vilka elever som har problem och vilka elever som är på väg att hoppa av. Med hjälp av de definitioner och de data som vi förväntade oss att projektet skulle kunna leverera skulle en lärare, redan på ett tidigt stadium, kunna fånga upp elever som ligger i en riskzon, och som exempelvis kan förväntas hoppa av.

Teoretisk modell

Avgränsningen för en modell som mäter progression i förhållande till resultat sattes till vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå. Avgränsningen innebar att resultatdelen bestod av jämförbara värden (betygsskalan A-F). Då längden på kurserna inom vuxenutbildningen markant skiljer sig åt, och då vuxenutbildningen i sin särart bygger på möjligheten att läsa enstaka kurser måste modellen kunna följa progression under så korta perioder som två och en halv vecka (för 50 poängskurser som läses på helfart), även om den genomsnittliga kursen på gymnasial nivå är 100 poäng, vilket motsvarar 5 veckor på helfart.

Individer som läser flera kurser gör ofta detta parallellt över en hel termin (20 veckor). Kurser på grundläggande nivå kan läsas över flera terminer.

Detta sammantaget gjorde att vi beslutade om en variant av modellen som ska kunna fungera på väldigt korta kurser (2,5 veckor) och samtidigt på kurser på en termin eller längre. Modellen blir densamma, men då den övergripande ambitionen är att förebygga avbrott får de olika versionerna något olika tyngdpunkter: För extrem korta kurser behöver man få in data omgående, dessutom flera gånger. Förslaget för långa kurser var att dessa delas in i moduler (delkurser) och att varje sådan modul behandlas om en "kort kurs" och att vi därigenom använder exakt samma modell oavsett kursernas längd.

Korta kurser (eller moduler i längre kurser) fick tre mätpunkter:

1. Diagnostiskt test i anslutning till kursstart (dag 1 vid helfart)

2. Avstämning i mitten av kursen (dag 5 vid helfart)
3. Bedömning (dag 10 vid helfart)

Detta sätt att mäta progression och stämning av individer resultat förekommer redan idag hos några av de anordnare av vuxenutbildning som projektet varit i kontakt med. Antingen väldigt formaliserat där data hämtas in genom skriftliga tester som mäts mot kunskapskrav, eller mer informellt genom samtal. Hos flera anordnare stämmer man dock inte av kunskaperna initialt.

Även om den metod som nämns ovan i princip används av en del anordnare är det ingen som systematiskt mäter progressionen oberoende av resultat. Dvs progression framträder först när individen klättrat på betygsskalan.

Föreslagen metod för att mäta progression

I projektet föreslogs därför att samtliga kunskapskrav för varje betygssteg måste mätas vid varje mätpunkt (1-3). Det är först då som progression framträder även om individen per definition inte nått ett högre betyg (resultat) än man hade vid förra mätpunkten.

För att mäta på detta sätt används med fördel en matris för kunskapskrav, vanligt inom gymnasiala kurser. Denna typ av matris gör det relativt enkelt att bedöma en elevs kunskaper, färdigheter och kompetens utifrån kunskapskraven och kan med viss introduktion även lämpa sig för självskattning.

Då samma matris används vid alla mätpunkter kommer progression per kunskapskrav bli tydlig, även om elevens progression inte ger utslag i resultat (dvs högre betyg).

Svårigheter att dela data

Trots intresse bland utbildningsanordnare för modellen och projektet har det i princip inte funnit någon av de utbildningsföretag som velat ställa upp i projektet som i slutändan har kunna tänka sig att dela data i projektet. Man är helt enkelt för protektionistiskt inställd till de data man äger och anser att den potentiellt är en konkurrensfördel.

Svårigheter att samsas om metod

Även om metoden att utgå från en matris för att bedöma progression jämfört med resultat utgår från Skolverkets kursplaner och därmed är en allmängiltig metod för alla leverantörer som jobbar med kommunal vuxenutbildning, blir det något mer komplicerat när man digitaliserar metoden, eftersom inte alla leverantörer av lärplattformar stödjer ett sätt att jobba digitalt med matriser.

När projektet inte kunde få tillgång till delad och jämförbar data ställdes hypotesen att vi istället kunde enas om metod för insamlandet i enlighet med modellen ovan för att sätta en branschstandardiserad metod. Inte heller detta var av intresse bland utbildningsföretagen, framför allt eftersom val av metod i sig blir en konkurrensfördel i upphandlingar och det inte är ekonomiskt försvarbart på en lågmarginalmarknad att utveckla metoder som inte bärs av en affär, eller i värsta fall går stick i stäv med vad en kund kan tänkas vara intresserad av. Innovation som inte är initierad av kund är alltså inte ekonomiskt försvarbar.

Möjligt verktyg för insamling

Projektet ställde som hypotes att kunna använda verktyget IST Analys för att följa upp och utvärdera den data som behövs. Trots upprepade påstötningar under hösten

2018 har IST inte återkommit med svar på våra frågor. I början av januari framkom att vårt ärende hamnat mellan stolarna på grund av medarbetares föräldraledighet.

I samband med att projektet även stötte på svårigheter att samla in data och enas om metod gjordes inga påstötningar vare sig till IST, eller andra systemleverantörer.

Slutsatser

Att använda föreslagen mätmetod för att fånga upp individers progression och kunna förhindra avbrott på ett tidigt stadium är ett rimligt antagande för ett gemensamt sätt att i enlighet med styrdokumentet för kommunal vuxenutbildning få tillgång till de data som behövs och som därigenom skulle kunna användas proaktivt.

På grund av ointresset att dela data till projektet och problematiken med att samsas om mätmetod, framför allt för att utvecklingen av den inte blir ekonomiskt försvarbar, gör att metoden ännu är en hypotes.

Syftet med att upprätta branschstandarder för digitalisering genom datadriven innovation kan inte sägas vara uppnått, däremot har en modell för att bygga en sådan standardisering presenterats. Att identifiera bra svenska exempel och dela ut utmärkelser har därmed inte heller gått att göra, inte heller att skapa uppmärksamhet kring arbetspaketet, på annat sätt än det uppseendeväckande i svårigheterna att driva datadriven innovation.

Slutsatser i punktform (lärdomar)

- Marknadiseringen av vuxenutbildningen ställer svårigheter i vägen för att dela data och att samsas om mätmetod.
- Utvecklingsprojekt måste kunna bära sig ekonomiskt för att vara intressanta för utbildningsanordnare; att ta fram branschstandarder blir därmed svårt på en upphandlad marknad.
- När det inte finns kunddrivna incitament för utveckling sker utveckling sällan av anordnare själva.
- Den föreslagna metoden blir därför en hypotes, om än ett rimligt antagande för att kunna använda data för att förhindra avbrott.